362

Βόσπορος. Προποντίς.

Οὗρον (1) δ' ἐς Τένεδον θυμαίνεται ἐσχατόωσαν
Ἴμβρον ὕπερ Θρῄκιον· ὅθεν στεινὸς ἔρχεται αὐχὴν
Θρηΐκιος βορέην δὲ Προποντίδος ἔνθεθι πόντου
Τῆς δ' ὕπερ ἄσπετα φῦλα τιταίνεται Ἀσίδος αἴης
Πρὸς νότον ἠπείρου γὰρ ἐπὶ πλατὺς ἔρχεται ἰσθμός

Διονυσίου
Οἰκουμένης
Περιήγησις.
Τ. Β. σ. 48

---

1 Ὅτι ὁ τοῦ Αἰγαίου πόντου πλατὺς πόρος, ἀπὸ Μαλέων ἀρχόμενος, εἰς Τένεδον καὶ Ἴμβρον περαίνεται· ἐκεῖθεν δὲ στενὸς ἔρχεται αὐχὴν συρόμενος πρὸς βορρᾶν, ἕως εἰς τὴν καθ' [illegible] τόπον τὸν πρὸ τοῦ Πόντου τόπον, ἀφ' οὗ ἡ ὑποκειμένη Προποντίς· καὶ [illegible] αὐχὴν στενός, ὡς πρὸς [illegible] τοῦ Αἰγαίου πλατυτέρου ὄντος· στενὴ γὰρ ἐστι ἡ [illegible] ὁ Ἑλλήσποντος· δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἡ Προποντὶς καὶ στόμα [illegible], καὶ μετὰ [illegible] δὲ, στόμα Πόντου, [illegible], ὃ κατ' ἐξοχὴν Πόντος γέγραπται, ὡς [illegible]. Αἰγαῖον δὲ πέλαγος, ὡς [illegible] γέγονε, παρὰ τὰς ἐν Εὐβοίᾳ Αἰγάς, τόπον οὕτω καλούμενον, ἔνθα τοῖς τοῦ Ποσειδῶνος [illegible] ὁ ποιητής· οἱ δὲ παρὰ Αἰγαίωνα τὸν [illegible], ὡς ἐν τῇ Ἰλιάδι γέγραπται.

2 Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἰσθμὸν τινα πλατὺν [illegible] περιεχόμενον ὑπό τε τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὅ, ἔσω μὲν [illegible], πρὸς νότον δὲ καθηκόμενος, ἄσπετα φῦλα τῆς Ἀσίδος γῆς [illegible]· ἐν οἷς εἰσι καὶ Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες. Ὅτι τὴν ὑπὲρ πρόθεσιν ἢ ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν νοτίων τέθεικεν, εἰπών, τῆς δ' ὕπερ ἄσπετα φῦλα τιταίνεται πρὸς νότον· καὶ ἡ αἰτία προείρηται.

Βόσπορος Θρακικός

Τῇ δ' ἐπὶ Θρηϊκίου στόμα Βοσπόρου, ἔν ποτε ἀρος Ἰώ
Ἥρης ἐννεσίῃσιν ἐνήξατο βοὸς ἐοῦσα
Ἰναχίη κοῦρη [illegible] καὶ [illegible] ἔργα [illegible].

Ὅτι μετὰ τὴν Προποντίδα τὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου στόμα ἐστίν, ἤγουν ὁ Θρακικὸς Βόσπορος, ὃ [illegible] καὶ [illegible] ἱερὸν στόμα, εἰς Θρᾴκην [illegible] καθ' ὃ καὶ [illegible] ἐμφαίνει καὶ τὸν Ἴναχον. Τὸν δὲ Θρακικὸν [illegible] Βόσπορον οἱ μὲν φασιν εἶναι τὰ κατὰ Χαλκηδόνα καὶ [illegible] [illegible] ἕως ὅπου ὁ Ἀρριανός, [illegible] [illegible] ἐπὶ [illegible], ἔνθα [illegible] [illegible] [illegible] τοῦ Βοσπόρου, καὶ [illegible] τὰ ἄνω [illegible] τοῦ [illegible] τοῦτον [illegible] ἐνήξατο, φησί, [illegible] καὶ [illegible] Ἥρας, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ἀρριανὸς [illegible] φησί [illegible] ὁ [illegible] τὰ Χαλκηδόνα καὶ [illegible], ὁ [illegible] Μόσχος, [illegible] [illegible] [illegible] τῆς [illegible] [illegible] δὲ [illegible], ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τῆς Ἰοῦς, [illegible] [illegible] Ἥρᾳ [illegible], εἰς τοὺς [illegible] τούτους [illegible], καὶ τὸ [illegible] διαπεραιοῦσθαι σήμερον ἑκάστοτε [illegible] τὸ [illegible] καὶ [illegible], κατὰ [illegible]. Ὅτι ἀπὸ τῆς ῥηθείσης βοὸς ὁ τοιοῦτος Βόσπορος [illegible] ἀπό τινος [illegible] ὀνομασθῆναι, ὅτε, φησί, Θρᾳκῶν [illegible] ἐμβαλεῖν [illegible] εἰς τὴν [illegible] καὶ στρατιῶται [illegible] τὰ κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον Βόσπορον καὶ [illegible] καθηγεμὼν ἐκείνου γίνεται κατὰ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] διεπεραιοῦτο βοῦν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ [illegible] [illegible] [illegible] ἐκεῖνοι διεπεραιώσαντο [illegible] καὶ μνῆμα

364

Βόσπορος Προποντίς

Τὸν ἄγχον, ἀλλ' ἰσὸ [illegible] θαμινοῖς

φησι, τὸν στενὸν ταῦτον ζάθεια βοῦς χαμαί, ὁπότερον πολὺ χρόνῳ
ὑπὸ Χαλκηδονίων ἐδρυθεῖσα· ἡ τάχα ἐν ταύτῃ ἡ ἐς ἐκεῖ τόπος κα-
-λεῖται Θάμαλις, ἕως νῦν. Θρᾴκιος δὲ Βόσπορος καλεῖται ἀπὸ τῶν πρὸ
τοῦσιν αὐτοῦ οἰκούντων Θρᾳκῶν· ὥσπερ καὶ τῶν ἀντιπέραν πολὺ Μυ-
σῶν ἐπιγένη, ὡς εἴρηται, Μύσια.

2) Ὁ δὲ Διονύσιος περὶ τούτου λέγει ᾗ, ὅτι στενώτατος δὴ ἐκεῖνος ἐκεῖθεν
ἐπὶ πορθμοῖς τοῦ ἄγχον, οἱ θαμινοὶ ἐπὶ [illegible] ἑπταστάδιος γάρ
ἐστι τὸ [illegible] Βοσπορικοῦ στόματος εἶναι φησι, καθὰ ἡ Ἡρόδοτος ἐ-
στορεῖ· λέγει δὲ ὁ Στράβων, ὅτι τὸ Βυζάντιον στόμα Θρᾴκιον Βόσπο-
ρον καλοῦσιν· ἔστι δὲ τετραστάδιον τοῦ [illegible] τὸ στενότα-
-τον ἑπταστάδιον ἔστι περὶ [illegible], κατὰ Στράβωνα
πεντεστάδιον δὲ, κατὰ τὸν Στράβωνα, [illegible] τοῦ Σκυθικοῦ πορ-
θμοῦ στενώτατον· Βοσπορικὸν δὲ [illegible] κατὰ τὰς διαφορὰς
[illegible] ὁ Θρᾴκιος Βόσπορος τῆς Προποντίδος, ἡ ὅτι βορειότερος μὲν
[illegible], νοτιωτέρα δὲ ἡ Προποντίς. Ἰστέον δὲ ᾗ, ὅτι ἀκριβέστερον φασὶ
οἱ γέροντες ὑπὲρ Χαλκηδόνα εἶναι τὸ στόμα τοῦ Πόντου ἔνθα ἡ τὸ
μέγιστα στενόν, ἡ οὐ [illegible], κατὰ τὸν Διονύσιον, αἱ Κυάνεαι πέτραι
ἢ ὅθεν, ὡς αὐτός φησιν, ἀρχόμενος παραπλεῖται ὁ Πόντος· διὰ δὲ πολ-
λαχοῦ [illegible] τὸν Ἑλλήσποντον ἡ τὴν Προποντίδα εἰς ἕν τι συναγωγεῖον,
ἢ μᾶλλον μετὰ τὸν [illegible] τρία ταῦτα βορειότερα φέρεται
πρῶτον μὲν τὸ στενὸν αἰγιαλὸν τοῦ Ἑλλησπόντου· μετὰ δὲ, τὴν Προ-
ποντίδα· εἶτα βορειότερον τὸ στόμα τοῦ Πόντου· ἔχει γὰρ ἀμφιβολίας
ταῦτα, διὰ τοὺς σημειούς· ὧν οἱ μὲν μόνα τὰ κατὰ Σηστὸν ἡ Ἄ-
βυδον, Ἑλλήσποντον εἶπον· οἱ δὲ, ἡ ὅλην τὴν Προποντίδα· οἱ δὲ, κα-

Βόσπορος Προποντίς

365

ρα τὰ αὐτῆς τὸ ἐντὸς Περίνθου, ἕως Ἡραιμίας, τὰ Σηλυμβρίας ἀσί-
ταμαι· οἱ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀρκίου σηκώματος τὰ Σηλυμβρίας προσθέντες κα-
θάπερ ἔτι καὶ ὅμηρος, ὥσπερ καὶ αὐτὴν ἐκείνου μέχρι Σηλυμβρίας ἐκτεί-
δὲ μὴ φαινόμενος ἀπαγορεύειν ὁ Διονύσιος, εἰς τρία διαιρεῖ τὸ μετα-
ξὺ Ἀρκίου καὶ Εὐξείνου ὕδωρ, εἰς τε τὸν Σηλυμβρίας στενὸν αὐχένα,
τὸν ἐντὸς Προποντίδος, καὶ ἀνατέρω εἰς αὐτὴν τὴν Προποντίδα, καὶ εἰς
τὸν μετ' αὐτὴν Θρᾴκιον Βόσπορον. οὕτω καὶ νοεῖ καὶ Ἡρόδοτος, μόνον τὸν
ἄμεν Βόσπορον τείνων εἰς τὴν Προποντίδα, αὐτὴν δὲ καταλήγειν εἰς
ἐς τὸν Σηλυμβρίαν μεθ' ὃν [illegible] τοῦ Ἀρκίου σηκώματος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πορθμοί

Βόσπορος. Κυάνεαι.

359

140 Τῆς δ' ἐπι, Θρηϊκίου (1) στόμα Βοσπόρου, ὃν πάρος δὴ
Ἥρης ἐννεσίῃσιν ἐνήξατο πόρτις ἐοῦσα

Διονυσίου
Περιηγητοῦ
Περιήγησις.

"Ὅτι μετὰ τὴν Προποντίδα τὸ τοῦ Θρᾳκικοῦ Βοσπόρου στόμα ἐστίν, ἤγουν ὁ Θρᾳκικὸς Βόσπορος, ὁ καὶ Μύσιος· ὃν καὶ ζεύξας ὁ Δαρεῖος περί που τὸ ἱερὸν στόμα, εἰς Θρᾴκην διέβη· μεθ' ὃ καὶ εἰς Σκύθας ἐστράτευσε, γεφυρώσας καὶ τὸν Ἴστρον. Τὸν δὲ Θρᾳκικὸν τοῦτον Βόσπορον οἱ μὲν φασὶν εἶναι τὰ κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον στενά· (φησὶ γοῦν περὶ τούτου ὁ Ἀρριανός, ὅτι "ἐλαύνει ἐπὶ Χρυσόπολιν, ἔνθα ὑπὸ νύκτα περάσας τὸν Βόσπορον", καὶ τὰ ἑξῆς) οἱ δὲ μάλιστα τὰ ἄνω Πόντου τοῦ καλουμένου Ἀνάπλου· τοῦτον τὸν Βόσπορον ἐνήξατο, φησί, πάλαι ἡ Ἰὼ βουλαῖς Ἥρας, δάμαλις οὖσα· διὸ καὶ Βόσπορος λέγεται, οἱονεὶ βοὸς πόρος ἐκείνης τῆς ἀνθρωπίνης, περὶ ἧς Ἀρριανὸς οὕτω φησί· "πορθμὸς ὁ κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον, ὁ πάλαι Μύσιος, διότι Μυσοὶ ἀντιπέραν ᾤκουν τῆς Θρᾴκης· ὕστερον δὲ Βόσπορος, ἀπὸ τῆς συμφορᾶς τῆς Ἰοῦς, ἣν κατὰ μῆνιν Ἥρας οἰστρωθεῖσαν, εἰς τοὺς χώρους τούτους ἀφικέσθαι, καὶ ταύτῃ διαπεραιώσασθαι οἱ μῦθοι ἐποίησαν". Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι κατά τινας, "οὐκ ἀπὸ τῆς ῥηθείσης βοὸς ὁ τοιοῦτος Βόσπορος, ἀλλ' ἀπό τινος ἑτέρας ὠνόμασται, ἥτις, φησί, Φρυγῶν ἐπικειμένων ἐμβάλλει ἀδεῶς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ περαιοῦται ἀβλαβῶς τὸν κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον Βόσπορον· καὶ οὕτω καθηγεμὼν ἐκείνου γίνεται, κατά τινα θεοφορίαν, ἤγουν μαντείαν, ἥτις διεκελεύετο βοῦν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ ποιήσασθαι· ὃ καὶ ποιήσαντες ἐκεῖνοι διεπεραιώσαντο ἀσφαλῶς· καὶ μνῆμα, φησί, τοῦ πόρου τούτου ἕστηκε βοὸς

Στενότατος δὴ κεῖνος ἀπάντων ἔπλετο πορθμὸς
τῶν ἄλλων, ὅσ᾽ εἰσὶ πολυγνάμπτοιο θαλάσσης.

χαλκή, ὕστερον πολὺ χρόνῳ ὑπὸ Χαλκηδονίων ἱδρυθεῖσα· ἡ δ᾽ ἄλλη ἐκ ταύτης ἡ ἐκεῖ ἔσω κεῖται θάλασσα, ἕως νῦν. Θρᾴκιος δὲ Βόσπορος καλεῖται ἀπὸ τῶν πέριξ ὅσοι αὐτοῦ οἰκούντων Θρᾳκῶν· ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἀντιπέραν πολὺ Μυσῶν ἐκλήθη, ὡς εἴρηται, Μύσιος.

1. Ὁ δὲ Διονύσιος περὶ τούτου λέγει καί, ὅτι στενότατος δὴ κεῖνος ἀπάντων ἐστὶ πορθμὸς τῶν ἄλλων, ὅσ᾽ θαλάσσης εἰσὶ πολυγνάμπτου· ἑπταστάδιον γὰρ τὸ τοιοῦτον Βυζαντινοῦ στόματος εἶναι φασι, καθὰ καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ· λέγει δὲ ὁ Γεωγράφος· ὅτι τὸ Βυζαντινὸν στόμα, Θρᾴκιον Βόσπορον καλοῦσιν· ἔστι δὲ τετραστάδιον· τὸ μέντοι Ἑλλησπόντου τὸ στενότατον ἑπταστάδιον ἐστι περὶ τὴν Θρᾳκίαν Χερρόνησον, κατὰ Σηστόν. ἑπταστάδιον δὲ, κατὰ τὸν Γεωγράφον, ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ στενότατον. Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἐπικρίνεται κατά τινα διαφορὰν τοπικὴν ὁ Θρᾴκιος Βόσπορος τῆς Προποντίδος, καὶ ἔστι βορειότερος μὲν αὐτός, νοτιωτέρα δὲ ἡ Προποντίς. Ἰστέον δὲ καί, ὅτι ἀκριβέστερόν φασιν οἱ λέγοντες ὑπὸ Χαλκηδόνα εἶναι τὸ στόμα τοῦ Πόντου· ἔνθα καὶ τὸ μάλιστα στενόν, καὶ ὅ ἐγγύς, κατὰ τὸν Διονύσιον, αἱ Κυάνεαι πέτραι· καὶ ὅθεν, ὡς αὐτός φησιν, οἰγόμενος παραπέπταται ὁ Πόντος· δεῖ δὲ ἐπισημῆναι εἴτε τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Προποντίδα εἰς ἕν τι συναγαγών, ἢ μᾶλλον μετὰ τὸν ἀρχὴν Αἰγαῖον τρία ταῦτα βορειότερα ῥητέον· πρῶτον μὲν τὸν στενὸν αὐλῶνα τοῦ Ἑλλησπόντου· μετὰ δέ, τὴν Προποντίδα· εἶτα βορειότερον τὸ

στόμα τοῦ Πόντου· ἔχει γὰρ ἀμφιβολίας ταῦτα, ἐπεὶ τοὺς παλαιοὺς τῶν οἱ μὲν μόνα τὰ κατὰ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον, Ἑλλήσποντον εἶπον· οἱ δέ, καὶ ὅλην τὴν Προποντίδα· οἱ δέ, μέρος τι αὐτῆς τὸ ἐντὸς Περίνθου, ἤτοι Ἡρακλείας, τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀπένειμαν· οἱ δὲ καὶ τὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους τῷ Ἑλλησπόντῳ ~~ἀπένειμαν~~ προσέθεντο· καθάπερ τάχα καὶ Ὅμηρος, ὅπερ καὶ πλατὺν ἐκεῖνος λέγει Ἑλλήσποντον· τούτοις δὲ μὴ φαινόμενος ἀκολουθεῖν ὁ Διονύσιος, εἰς τρία διαιρεῖ τὸ μεταξὺ Αἰγαίου καὶ Εὐξείνου ὕδωρ, εἴς τε τὸν Ἑλλήσποντον στενὸν αὐλῶνα, τὸν ἕως Προποντίδος, καὶ ἀνωτέρω εἰς αὐτὴν τὴν Προποντίδα, καὶ εἰς τὸν μετ᾽ αὐτὴν Θρᾴκιον Βόσπορον. οὕτω δὲ νοεῖ καὶ Ἡρόδοτος, λέγων „τὸν μὲν Βόσπορον τείνειν εἰς τὴν Προποντίδα, αὐ-
„τὴν δὲ καταδιδόναι εἰς τὸν Ἑλλήσποντον· μεθ᾽ ὃν τὸ χάσμα τοῦ Αἰ-
„γαίου πελάγους"

Βόσπορος Προποντὶς

Τῶν ἄκρων, αἳ εἰσὶ συναγόμεναι θαλάσσης.

«φησι, τὸν πόρον τοῦτον ἔζευξε βοῦς χαλκῆ, ὕστερον πολὺ χρόνῳ ὑπὸ Χαλκηδονίων ἱδρυθεῖσα· καὶ ταῦτα ἐν ταύτῃ καὶ ὁ ἐκεῖ τόπος καλεῖται Δάμαλις, ἕως νῦν». Θρᾴκιος δὲ Βόσπορος καλεῖται ἀπὸ τῶν πρότερον αὐτοῦ οἰκούντων Θρᾳκῶν· ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἀντιπέραν πολὺ Μυσῶν ἐκλήθη, ὡς εἴρηται, Μυσία.

2) Ὁ δὲ Διονύσιος περὶ τούτου λέγει καί, ὅτι στενότατος δὴ ἐκεῖνος ἁπάντων ἐστὶ πορθμὸς τῶν ἄκρων, αἳ θαλάσσης εἰσὶ συναγόμεναι· τετραστάδιον γάρ τοι τὸ τοιοῦτον Βυζαντιακοῦ στόματος εἶναι φησι, καθὰ καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ· λέγει δὲ ὁ Γεωγράφος, ὅτι «τὸ Βυζάντιον στόμα, Θρᾴκιον Βόσπορον καλοῦσιν· ἔστι δὲ τετραστάδιον· τοῦ μέντοι Ἑλλησπόντου τὸ στενότατον ἑπταστάδιον ἐστι περίπου τὴν Θρακίαν Χερρόνησον, κατὰ Σηστόν» «ἑπταστάδιον δέ, κατὰ τὸν Γεωγράφον, ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ στενότατον. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἐπισκοπεῖται κατά τινα διαφορὰν τοπικὴν ὁ Θρᾴκιος Βόσπορος τῆς Προποντίδος, καὶ ὅτι βορειότερος μὲν αὐτός, νοτιωτέρα δὲ ἡ Προποντίς. Ἰστέον δὲ καί, ὅτι ἀκριβέστερον φασιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ Χαλκηδόνα εἶναι τὸ στόμα τοῦ Πόντου ἔνθα καὶ τὸ μέγιστον στενόν, καὶ οὗ ἐγγύς, κατὰ τὸν Διονύσιον, αἱ Κυάνεαι πέτραι· καὶ ὅθεν, ὡς αὐτός φησιν, οἰγόμενος παραπέπταται ὁ Πόντος· δεῖ δὲ συλλῆψαι εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Προποντίδα εἰς ἕν τι συναγωγέον, ἢ μᾶλλον μετὰ τὸν στενὸν Αἰγαῖον τρία ταῦτα βορειότερα ῥητέον· πρῶτον μὲν τὸν στενὸν αὐχένα τοῦ Ἑλλησπόντου· μετὰ δέ, τὴν Προποντίδα· εἶτα βορειότερον τὸ στόμα τοῦ Πόντου· ἔχει γὰρ ἀμφιβόλως ταῦτα, διὰ τοὺς παλαιούς· ὧν οἱ μὲν μόνα τὰ κατὰ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον, Ἑλλήσποντον εἶπον· οἱ δέ, καὶ ὅλην τὴν Προποντίδα· οἱ δέ, με-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ρος τῇ αὐτῆς τὸ ἐντὸς Περίνθου, ἤτοι Ἡρακλείας, τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀπένειμαν· οἱ δὲ καὶ τὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους τῷ Ἑλλησπόντῳ προσέθεντο· καθάπερ τάχα καὶ Ὅμηρος, ὅπερ καὶ πλατὺν ἐκεῖνος λέγει Ἑλλήσποντον· τούτοις δὲ μὴ φαινόμενος ἀκολουθεῖν ὁ Διονύσιος, εἰς τρία διαιρεῖ τὸ μεταξὺ Αἰγαίου καὶ Εὐξείνου ὕδωρ, εἰς τε τὸν Ἑλλήσποντον στενὸν αὐχένα, τὸν ἕως Προποντίδος, καὶ ἀνωτέρω εἰς αὐτὴν τὴν Προποντίδα, καὶ εἰς τὸν μετ' αὐτὴν Θρᾴκιον Βόσπορον. οὕτω δὲ νοεῖ καὶ Ἡρόδοτος, λέγων «τὸν «μὲν Βόσπορον τείνειν εἰς τὴν Προποντίδα, αὐτὴν δὲ καταδιδόναι εἰς «τὸν Ἑλλήσποντον, μεθ' ὃν τὸ χάσμα τοῦ Αἰγαίου πελάγους».

135 Οὖρον (1) δ' ἐς Τένεδον ἐπιμαίεται ἐσχατόωσαν
Ἴμβρον ἔχων ἑτέρωθεν· ὅθεν στεινὸς ἔρχεται αὐχὴν
Ζυγόμενος βορέην δὲ Προποντίδος ἔνδοθι πάσης
Τῆς δ' ὕπερ ἄσπετα φῦλα τιταίνεται Ἀσίδος αἴης
Πρὸς νότον· ἠπείρου γὰρ ἐπὶ πλατὺς ἔρχεται ἰσθμός

Διονυσίου Οἰκουμένης Περιήγησις. Γ. Β. σ. 48

---

1 Ὅτι ὁ τοῦ Αἰγαίου πόντου πλατὺς πόρος, ἀπὸ Μαλέας ἀρξάμενος, εἰς Τένεδον καὶ Ἴμβρον περαίνεται· ἐκεῖθεν δὲ στενὸς ἔρχεται αὐχὴν συρόμενος πρὸς βορρᾶν, ἕως εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν τὴν πρὸ τοῦ Πόντου Εὐξείνου, ἀφ' οὗ καὶ ὀνομάζεται Προποντίς· καλῶς δὲ εἶπε τό, αὐχὴν στενός, ὡς πρὸς διαστολὴν τοῦ Αἰγαίου πλατυτάτου ὄντος· στενὴ γὰρ ἐστι καὶ οἱονεὶ αὐχενοειδὴς ἔκτασις ὁ Ἑλλήσποντος· δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἡ Προποντὶς καὶ στόμα ἄλλως λέγεται, καὶ μετὰ προσθήκης δέ, στόμα Πόντου, δηλαδὴ τοῦ Εὐξείνου, ὃς κατ' ἐξοχὴν Πόντος λέγεται, ὡς μετ' ὀλίγον εἰρήσεται. Αἰγαῖον δὲ πέλαγος, ὡς τισὶ δοκεῖ, λέγεται, παρὰ τὰς ἐν Εὐβοίᾳ Αἰγάς, τόπον οὕτω καλούμενον, ἔνθα τοὺς τοῦ Ποσειδῶνος ἵππους ἀναπαύει ὁ ποιητής· οἱ δὲ παρὰ Αἰγαίωνα τὸν Ὁμηρικόν, ὡς ἐν τῇ Ἰλιάδι γέγραπται.

2 Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἰσθμὸν ἕνα πλατὺν ἱστορεῖ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὅς, ἔξω μὲν κείμενος, πρὸς νότον δὲ καθήκων, ἄσπετα φῦλα τῆς Ἀσιάδος γῆς ἐναγκαλίζεται· ἐν οἷς εἰσι καὶ Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες. Ὅτι τὴν ὕπερ πρόθεσιν καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν νοτίων ἔθηκεν, εἰπών, τῆς δ' ὕπερ ἄσπετα φῦλα τιταίνεται πρὸς νότον· καὶ ἡ αἰτία προείρηται.

Βόσπορος Προποντὶς

Τῇ δ' ἐπὶ Θρηϊκίου στόμα Βοσπόρου, οὗ πάρος Ἰὼ
Ἥρης ἐννεσίῃσιν ἐνήξατο πόρτις ἐοῦσα
[illegible] ἡ μὲν [illegible] ἔσχετο πορθμιάς.

Ὅτι μετὰ τὴν Προποντίδα τὸ τοῦ Θρᾳκικοῦ Βοσπόρου στόμα ἐστίν, ἤγουν ὁ Θρᾳκικὸς Βόσπορος, ὃ καὶ Μύσιος δὲ καὶ ῥεῦμα ὁ Διονύσιος περι-ῶν τὸ ἱερὸν στόμα, εἰς Θρᾴκην διέβη, καθ' ὃ καὶ εἰς [illegible] [illegible], [illegible] καὶ τὸν Ἰόλαον. Τὸν δὲ Θρᾳκικὸν τοῦτον Βόσπορον οἱ μὲν φασιν εἶναι τὰ κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον στενά, ἄλλοι [illegible] περὶ ὧν [illegible] ὁ Ἀρριανός, ὅτι [illegible] ἐπὶ Χρυσόπολιν, ἔνθα [illegible] περάσαι τὸν Βόσπορον", καὶ τὰ ἑξῆς. Οἱ δὲ μάλιστα τὰ ἄνω Πόντου τοῦ [illegible] Ἀνάπλου τοῦτον τὸν Βόσπορον ἐνήξατο, φησί, πόρτις ἡ Ἰὼ [illegible] Ἥρας, [illegible] δὲ ὁ Βόσπορος λέγεται, [illegible] ἐκείνης τῆς [illegible] περὶ ἧς Ἀρριανὸς οὕτω φησί· πορθμὸς ὁ κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον, ὁ πάλαι Μύσιος, διότι Μυσοὶ ἀντιπέρας ᾤκουν τῆς Θρᾴκης· ὕστερον δὲ Βόσπορος, ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τῆς Ἰοῦς, ἣν κατὰ μῆνιν Ἥρας [illegible], εἰς [illegible] χώρους τούτους ἀφικέσθαι, καὶ ταύτῃ διαπεραιώσασθαι [illegible] [illegible] δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι, κατά τινας, οὐχ ὑπὸ τῆς [illegible] βοὸς [illegible] Βόσπορος, ἀλλ' ἀπό τινος ἑτέρας ὀνομασθῆναι, φησί· Φρύγας [illegible] [illegible] ἀδεῶς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ περαιοῦσθαι [illegible] τὸν κατὰ Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον Βόσπορον καὶ [illegible] ἐκείνου γίνεται, κατά τινα θεοφορίαν, [illegible] μαντείαν [illegible] βοῦν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ [illegible]σθαι· ὃ καὶ [illegible] ἐκείνῃ διαπεραιώσαντα [illegible] καὶ μνήμη-